

2.

17

1.

2.

3.

4.

6.

17

1.

19
E. 30. num. 27.

DISSERATIO INAUGURALIS JURIDICA

DE EO

QVOD JURIS EST

CIRCA

PORTIONEM
CONJUGIS STATU-
TARIAM IN POMERA-
NIA ORIENTALI,

QUAM OCCASIONE

TESTAMENTI HILLIANI

DEO ADIUVANTE

PRÆSIDE

DN. MATTHIA

CONSULTO, CODICIS PROFESSORE PUBLICO, AMPLIS-
SIME FACULTATIS JURIDICÆ SENIORE ET AD HUNC

ACTUM DECANO

PRO LICENTIA.

Superiores in utroque jure honores consequendi,

Placido Eruditorum Examine submittit

JOACHIMUS LÜTTKE, Cöslin. Pomer.

Anno 1716. die 27. August.

ROSTOCHII,

Typis JOH. WEPPLINGII, SER. PRINC. & ACAD. Typogr.

SPLENDIDISSIMO COLLEGIO
SENATORIO CÖSLINENSI,
VIRIS

*Prænobilissimis, Amplissimis, Consultissimis,
Prudentissimis DNN.*

DNN. CONSULIBUS,
Gravissimis, experientissimis,

DNN. SYNDICO,
*Fulgidissimo, dexterrimo,
Nec non*

DNN. CAMERARIIS,
*Curatissimis, Præstantissimis,
Cæterisque*

DNN. SENATORIBUS,
Justitiæ Administratoribus vigilantissimis,

*DOMINIS PATRONIS, & PROMOTO-
RIBUS, ÆTATEM COLENDIS,*

Præsentem Inauguralem Dissertationem ad sui Commendatio-
nem ea qua par est reverentia consecrat

JOACHIMUS LÜTTKE, *Cösl. Pom.*

DISPUTATIONIS HUIUS SUMMARIUM

- D**E vocabulo juris remissive in §. 1.
Portio num hic denotet partem bonorum, num partem hereditatis in §. 2.
Conjugis vox unde derivetur §. 3.
Statutaria Portio unde dicatur, & num istius ratio etiam ex jure Divino & Naturali rectè peccatur. ibid.
Comparatio Portionis Statutaria cum Legitima liberis & parentibus debita, & numne etiam hac in jure Naturali fundata sit. ibid.
Num quantitas Legitima & Portionis Statutaria contraria lege vel Statuto possit immutari? d. §. 3.
Synonyma Portionis Statutaria. §. 4.
Descriptio istius generalis ex Mevio. ibid.
Explicatur ista Descriptio in §. 5.
Qualis sit quantitas Portionis Statutaria secundum jus Lubecense in casu testati, & qualis sit in casu intestati, ubi extant liberi, hique vel separati vel non separati, aut ubi non extant liberi. §. 5.
Adducta quantitas ordinaria in §. 6. interdum variatur, etiam ex persona conjugum aliquando cessat. §. 6.
Descriptio Portionis Statutaria specialis ratione ignobilium §. 7.
Etiam conjuges Nobiles in Pomerania habent certam Portionem. §. 8.
Num Portio Statutaria de Jure Lubecensi in testamento auferri aut minui possit, §. 9.

A

Pro-

Producitur casus ex testamento Hilliano, cujus in Rubro fit mentio. *ibid.*

Affirmatur ab aliis dicta quaestio, & rationes Dⁿⁱ Mevii affirmantis proponuntur. §. 10. & 11.

Prajudicium pro affirmativa sententia allegatur §. 2. Negatur d. Quaestio & tum Responso Facultatis Halensis, tum sententia Altorffii concepta, tum Attestato Magistratus Costlinensis confirmatur §. 12.

Negativa opinioni inhaeremus, quando matrimonium est improle, §. 13.

Rationes hujus opinionis negativa in §. 13. 14. 15. & 16.

Dⁿⁱ Mevii rationes pro affirmativa sententia militantes refutantur §. 17. 18. 19. & 20.

Rationes à Testatore, quare conjugii superstiti denegaverit Portionem Statutariam, ponderantur in §. 21.

Ventilatur quaestio, num prelegatum in Testamento Hilliano viduae relictum corruat, si in iudicio superiori pro ista pronuncietur. §. 22.

Si pure à marito aliquid legetur uxori, num istud imputandum sit in Portionem Statutariam, num vero praeter istud integra portio uxori debeatur? Affirmatur posterius §. 22.

Rectius autem negatur posterius in §. 23.

Rationes affirmantium refutantur §. 24.

Num Portio Statutaria conjugii Nobili competens in testamento possit adimi aut minui? §. 25.

Quando Vidua Nobilis petit dotalitium, num sibi praediceat in Portione Statutaria, num vero utrumque recte petat. §. 25.

In quibus casibus utrumque recte peti potest. §. 25.

Epilogus in §. 26.

Q.D.B.V.

Q. D. B. V.

§. I.

E eo quod juris

est circa Portionem Conjugis Statutariam in Pomerania Orientali acturi, præmittimus paucis Rubri explicationem. Juris vocabulum diversas habet signi-

De Vocabulo juris remissio.

ficationes, quæ in *L. penult. & ultim. ff. de J. & J.* fuse satis explicantur. Hic denotat Legem Civilem vel statutariam, adeoque sensus Rubri est, Nos agere velle de eo, quod disponit vel permittit Lex Civilis vel Statutum circa Portionem conjugis Statutariam, num v, g. ista portio sit pars hæreditatis, num sit portio bonorum, num juxta Legem Civilem vel Statuta permissum sit Portionem istam Statutariam in testamento minuere vel tollere, num minus &c. prout ex sequentibus §§. facile elucescit.

§. II.

Quod vocabulum Portionis attinet, ista indigitat partem bonorum à Statuto conjugii superfliti tributam, Portio enim cujuslibet rei pars est: *l. 164. §. 1. ff. de Verb. Signif.* Et differt à portione hæreditaria, quia hæc jure hæreditario, sicque titulo universali; est Portio hæc Statuaria ex speciali legis seu Statuti beneficio tanquam l-

Portio num hic denotet partem bonorum, num partem hæreditatis.

Az

crum.

crum conjugalis societatis & sic titulo singulari
defertur. Dn. Cothman. *Vol. 2. Resp. 51. n. 140.*
Modest. Pistor. *P. 1. q. 3. n. 12.* Inde nec conjuges
superstitis liberorum aut cognatorum defuncti co-
hæredes sunt, nec nominantur. Siquidem in
Art. 1. Tit. 2. Lib. 2. J. Lubec. totus hæredum ab
intestato succedentium recensetur ordo, prorsus
autem conjugis superstitis non fit mentio, utpo-
te qui vi specialis statuti certam bonorum par-
tem retinet & reliqua bona restituit illis, ad quos
jure successione ab intestato pertinent, sicque le-
gis beneficiarius recte audit. arg. *l. 59. §. 1. in fin. ff.*
Ad Sc. Trebell. Matth. Coler. Decif. 217. n. 3. Coth-
man. *d. l. n. 120. seqq.* Unde & bona à conjugē ad
conjugem ex singulari Statuto devenientia here-
ditaria non sunt, (utpote quæ j. Lubec. *L. 1. T.*
10. Art. 6. alienari absque consensu proximorum
heredum prohibentur) sed bona acquisita, woff-
gewonnen. Sicut eo jure recte dicuntur, quia
portionem debitam conjux superstes non jure he-
reditario, sed ex speciali Legē capit, quo de legi-
meretur Dn. Mev. ad j. Lubec. *Lib. 1. Tit. 10. Art.*
6. n. 25. seqq. Sicque ista portio est quidem pars
bonorum defuncti, sed non pars hæreditatis. Ea
propter nec jus accrescendi conjugi superstiti
competere, docet Cothman. *Vol. 2. Resp. 51. n. 84.*
Et 176. seqq. & fufius deduxit Dn. Stryk de Success.
ab intest. *Diff. 4. Cap. 1. §. 18. seqq.*

§. III.

Conjuges hoc loco intelligimus eos, qui
legitimo matrimonio conjuncti, ductâ Etymo-
logia

Conjugis
vox unde
derivatur.

logiâ à jugo, quod nimirum pari eos jugo junctos esse oporteat, tam in secundis quam adversis rebus, cum Beust- in *Tr. de Matrimon.* c. 1. & Schultz in *Synops Inst. Lib. 3. sub Rubr. de Quart. Ordin. Success. Conjug.*

Per ultimum verbum adjectivum *Statutaria*, notanter simul fons & origo hujus portionis indigitatur, quod nimirum *Statutum* habeat autorem, cujus statuti ratio vero non ex sola voluntate statuentium, sed certo respectu etiam rectè ex jure Divino & Naturali petitur. Jus siquidem Divinum ob nimis arctam illam societatem conjugalem, quæ facit conjuges unum quodammodo corpus & unam esse animam *Genes.*

2. v. 23. & 24. Lucri & damni divisionem fortunæ & casuum participationem requirit. Naturalis itidem ratio, ob arctissimam quæ in vivis fuit, & corporis & animi conjunctionem, ut ex bonis defuncti ad victum & honestum cultum, subsidium afflicto relinquatur conjugi superstiti, qui onera & adversa matrimonialia communiter fuit perpeffus, ne ad mendicitatem redigatur, non parum urget, unde pium, justum & æquum istiusmodi Statutum quilibet censebit: Conf. *Mev. ad Jus Lubec. Lib. 2. Tit. 2. Art. 12. n. 18. seqq.* Et quia Legitima liberorum & parentum æque pro fundamento habet alimenta sive necessaria vitæ subsidia, quàm Portio Statutaria, & hæc æquè necessario vi statuti conjugi superstiti est relinquenda, ideo non potuit non evenire, ut aliqui Autorum, inter quos *Mev; Schilter; Strauchius; Kohlius; Dn. Stryk. Diff. IV. cap. 3. §. 1. &*

A 3

Hopp.

Statutaria portio unde dicatur, & num istius ratio etiam ex l. Divino & naturali rectè petitur.

Comparatio portionis Statutarie cum legitima liberis & parentibus debita & numerus.

etiam hæc
in iure na-
tura fun-
data sūt.

Hopp. in Exam. J. quæst. 7. De Inoffic. Testam. alii-
que, in eam prolaberentur mentem, quod Portio
Staturaria sit species Legitimæ. Nec obstat Dn.
Ludovici in Doctrina ff. Lib. V. Tit. 2. §. 4. assertio
quod Legitima non sit Juris Naturalis. Istud en-
nim, si formaliter consideretur Legitima, tum
ratione quantitatis in lege definitæ, tum ratione
modi relinquendi, dum titulo institutionis relin-
quenda Nov. 115. c. 3. 4. & r. expediti juris est, quan-
do autem accipitur materialiter pro qualicumque
portione bonorum; omnino Juris Naturæ debi-
tum est, cui ergo per naturam ad alimenta ob-
strictus, isti etiam moriens tantum ex bonis relin-
quere teneor, undè vivere possit, l. 7. ff. De Bon.
damnat. l. 30. §. 2. C. De Inoffic. Testam. cap. 1. in fin. De Test.
in 6. Mev. P. 2. Tit. 1. Art. 8. n. 5. seq. Dn. Stryck in Disp. de
Gravamine Legitima c. 2. §. 3. Lauterb. tit. ff. De In-
offic. testam. vers. debetur. Ita militia, quæ in ju-
re Civili permittit parentibus liberos in testa-
mento præterire §. 6. J. de Exhered. liber. l. fin. C. de
Inoffic. testam. nec concedit querelam inofficiosi l. 9.
l. 24. C. eod. adimit quidem liberis Legitimam for-
maliter ralem, dum indulget, militem non ne-
cesse habere quartam aut tertiam partem bono-
rum in iure definitam liberis suis relinquere,
non tamen aufert illis portionem naturalem,
quam necessarium vitæ subsidium postulat, quan-
tæcunque enim sint militum testantium privile-
gia, tanta tamen esse non poterunt, ut naturale
debitum intervertant, quia obligatio naturalis
est immutabilis. Grot. de J. B. & P. Lib. 2. C. 7. §. 4.
ibiq;

ibique Zieglerus. Dn. Thomal. in der Göttli-
chen Rechts- & Gelahrtheit *lib. 2. Cap. 10. S.*
187. *ibiq. in Not. sub lit. p. verbis:* Auf diese (na-
türliche) Schuldigkeit gründet sich die Legitima,
oder das nach den Rechten gebührende Erbtheil.
Inde firmo stat talo, quod Legitima quā ali-
menta aut necessaria vitæ subsidia involvit, sit
Juris Naturæ, sicque immutabilis; istud tamen
laudato Dn. Ludovico indulgemus, quod in legi-
tima nihil J. Naturæ sit, quā alimenta excedit.
Non enim Pater per naturam ulterius obligatur
foboli, quam ut ipsi de corporis animique subsi-
diis prospiciat, seu illa, quæ ad honestam edu-
cationem pertinent, subministret, ergo quæ
superfunt, liberæ istius dispositioni relinquenda.
Idem quoque observandum circa parentes, qui-
bus pari modo à liberis ex Naturæ dictamine Le-
gitima relinquenda est, quatenus illa continet ali-
menta per *Nov. 1. in Prefat. § 2. Lauterb. iii. ff. de*
Inoffic. Testam. vers. Debetur. Faber in Codic. Lib. 3.
Tit. 19. Def. 16. Hinc Legitima quidem statuto
tollī & minui potest, quatenus formaliter acci-
pitur, seu quatenus lex Civilis *natura* aliquid
adjecit, ut certa nempe istius sit portio, & cer-
to modo relinquatur; nequaquam vero statuto
tollī potest, quatenus alimenta vel necessaria
vitæ subsidia continet. Cum ergo, quantum
alimentorum loco liberis assignandum, incer-
tum esset, & durum videretur, L. L. Romanas
nil certi liberis assignare, postmodum quarta
pars, & per *Nov. 18. C. 1. Triens vel semis pro*
numero

*Num quan-
titas, legiti-*

*ma & por-
tionis Sta-
tutaria con-
traria lege
vel Statuto
possit im-
mutari.*

*Synonyma
portionis
statutaria.*

*Generalis
Descriptio
Portionis
statutaria.*

*Explicatur
precedens
Descriptio.*

numero liberorum adjudicata, quæ quota, æ-
que ac quantitas Portionis Statutariæ recte con-
traria lege mutatur, licet non à privato in te-
stamento minui aut tolli queat. Conf. Gail. 2. *Obs.*
122. n. 11. *seqq.* Mev. ad *J. Lubec.* P. 2. *Tit.* 1. *Art.* 8. n. 8.

§. IV.

Sed ut ad denominationem Portionis Statu-
tariæ redeamus, varia hæc habet Synonyma. Sic nonnunquam vocatur Lucrum conjugale, De-
bitum conjugale, Statutarium debitum, Lucrum
statuti, beneficium Statuti Conf. Mev. P. 2. *Tit.* 2. *Art.*
11. & Modestini. *Pistor. Quæst.* 3. n. 11. P. 1. Inde lauda-
tus Mevius d. l. n. 236. describit portionem Statu-
tariam, quod sit statuti beneficium, ex bonis, super-
stiti partem quandam, tanquam conjugalis societatis
lucrum tribuens. Quia vero hæc descriptio nimis
generalis est, ulteriorem explicationem
meretur, quâ præmissa infra §. 6. specialior à no-
bis construenda erit Descriptio.

§. V.

Ad rectè igitur formandum conceptum
Portionis statutariæ, considerandum, quid Dn.
Mevius per *superstitem*, & quid per *partem* in-
telligat. Per *superstitem* procul dubio conjugem
superviventem oder den überlebenden Theil
intelligit. Hæc vero superstes conjux vel
prolis est, vel improlis, & prior rursus vel à
liberis separata, vel non: Sub altero voca-
bulo *Partis*, variam comprehendit bonorum
portionem. Est namque hæc pars pro diver-
sitate casuum, vel virilis portio, vel dimidia
bonorum communium, vel assignata antea li-
beris

beris certa portione, tota residua massa bonorum, vel dimidia bonorum conjugis defuncti tantum. Quando ergo Coniux superstes est (1.) *prolis in casu (a) testati*, virili portione oder mit einem Kindes Theil contenta esse cogitur, quando illam maritus in testamento exprimit *J. L. lib. 2. Tit. 1. Art. 6.* Etiam filialis intelligitur portio, ubi maritus nulla expressa parte, uxori conjunctim cum liberis dedit bona, modo præcipuum, transcendens 8. solidos & 4 obulos ipsi reliquerit; sin autem nihil præcipui dederit, dimidiam in statuto assignatam bonorum partem uxor accipit. *J. Lub. Lib. 2. Tit. 1. Art. 8. ibique Mev. n. 38.* quam dimidiam etiam expressis verbis relinquere uxori potest. *J. L. Lib. 2. Tit. 1. Art. 3. & passim.* In Casu (b) *Intestati*, superstes non separatis liberis dimidiam bonorum communium obtinet, ita tamen ut maritus arma sua & vestes optimas; uxor contra anulum pronubum oder den Trau-Ring præcipiat. *J. Lub. L. 2. Tit. 2. Art. 2. & 3.* Superstes tamen potest, si velit, possessionem & usum fructum omnium bonorum retinere, quamdiu in viduitate permanet *Art. 8. Lib. 2. Tit. 2.* quando autem ad secunda vota transit, tunc prædicto modo tenetur dividere *Art. 29. Lib. 2. Tit. 2. ibiq. Mev. num. 23.* quam divisionem si omiserit, & moritur, locum habet, quod ea de re dispositum in *Art. 28. Lib. 2. Tit. 2.* add. Stryk. *Different. J. Civ. & Lubec. Cap. 9. n. 56.* Liberis è diverso (c) *separatis*, superstes coniux assignata illis antea certa portione, totam residuam massam bonorum retinet, nec cum illis, licet ad secunda vota transferit, ista bona divide-

*Qualis sit
quantitas
portionis
Statutaria
in casu te-
stati,
quæ sit i
casu inte-
stati, ubi
extant li-
beri, hiq.
vel separa-
ti, vel in-
separati:
Aut ubi
non ex-
tant liberi.*

B

re.

re enetur, *J. Lubec. Lib. 2. Tit. 2. Art. 6, 16. & 28. Mev. ad Art. 2. L. 2. Tit. 2. n. 72. seqq.* Et denique (2.) si conjux superstes sit *improbus*, dimidiam non bonorum communium, sed conjugis defuncti tantum, in casu testati & intestati acquirit. *J. Lubec. Lib. 2. Tit. 2. Artic. 11. Conf. Dn. Stryk. in Tab. de Success. ab Intest. Classe 4. verbis Jure Lubecensi Hopp. in Comment. ad Inst. Tab. de Success. ab Intest. Classe 4. pag. m. 601.*

§. VI.

*Prædicta
quantitas
ordinaria
interdum
Variatur
J. Lubec.
interdum
ex persona
conjugis
prorsus
cessat.*

Productas autem hasce partes pro ratione circumstantiarum interdum variari, facile largimur, non enim nostri instituti est, singulos *J. Lubecensis* textus prolixè enodare, nec singulas quæstiones examinare, utpote quod integrum requirit tractatum, sed duntaxat circa hanc intricatam materiam, pro meliori Juris Lubecensis intellectu, certas apponere regulas, ad quas potiores & ordinarii obvientes casus referri possunt. Prædicta etiam demum obtinent modo (1.) *Conjux Juri pro se introducto non renunciaverit. Conf. Dn. Barthius Diss. de Benef. Filia abst. hered. paterna ad effect. exig. dot. prom. C. 1. §. 19.* Nec (2.) in Testamentum *Conjugis defuncti*, in quo diminuta est ista portio, consensum suum interposuerit per *l. 29. C. d. Pact. Carpz. P. 3. C. 7. D. 14. 15 16.* Nec (3.) *Iusta causa obstet*, ex quâ Portione Statutaria excludi potest, quales refert *Mevius ad J. Lubec. P. 2. Tit. 2. Art. 12. n. 408. & seqq.* vel denique (4.) *Pacta dotalia non reclamant.* Nam etfi Statu:

Statutum uxori certam portionem concedat, quam maritus nec testamento auferre, nec minuere potest, si tamen pactis dotalibus aliud conventum fuerit, istis standum est, nec ultra assignatam in iis portionem plus peti potest, nec ad Portionem statutariam reditus conceditur Dn. Mevius *ad J. Lubec. P. 2. Tit. 2. Art. 12. n. 363. seqq. item 382. & 376.* Carpzovius *Part. 3. C. 20. D. 1. & C. 23. Def. 1.* Brunnem. *Cent. 2. Decis. 61. n. 1.* Mevius *P. 6. Decis. 31. item P. 9. Decis. 60.* Kohl de Pact. Dotal. *p. 2. n. 81. seqq.* Dn. Titius *Jur. Priv. Rom. Germ. l. 7. C. 2. §. 3.*

§. VII.

Ex dictis jam specialem ratione ignobilium nectimus portionis statutariae descriptionem: Portio Conjugis statutaria in Pomerania Orientali est portio quaedam, à statuto Lubecensi introducta, in Pomerania recepta, in casu *testati*, ubi matrimonium est cum *prole*, virilem partem; In casu *intestati* autem liberis *non separatis* dimidiam bonorum communium, *separatis* liberis assignata istis antea certam bonorum portione, residuam totam bonorum massam; ubi verò matrimonium *sine prole*, dimidiam bonorum defuncti conjugis partem indistinctè involvens,

§. VIII.

Quod conjuges Nobiles in Pomerania Orientali attinet, illi etiam Portione statutaria gaudent. Videamus ergo quid inter eos juris sit. Die *Hinter-Pommerische Lehn-Constitution* ita dispo-

Specialis
descriptio
Portionis
Statutariae
in Pomerania
Orientali ratione
Ignobilium.

disponit; ut uxor præter illata accipiat (1.) Das
 Gnaden-Jahr/ (2) die Besserung/ (3.) die Morgen-
 gabe / (4) Trauer-Kleider / (5.) Wagen und
 Pferde/ (6.) die Hausmiethe / (7.) halbe Fahrniß
 todt und lebendige und (8.) das halbe Silber/
 welches im täglichen Gebrauch gewesen. Ma-
 ritus vero consequitur, die Helffte der Ehe-
 Gelder / nebst einem stehenden Bette von der
 Frauen besten Betten / und Bestgewand &c.
 Tit. 7. §. 14. & 15.

Num

Portio Sta-
 tutaria J.
 Lib. in ta-
 stamento
 auferri,
 aut minui
 possit?

Produci-
 in casu ex
 testamento
 Hilliano,
 cujus in
 Rubro sic
 mentio

§. IX.

Hactenus de ipsa Portione Statutaria,
 jam discutienda est quæstio, num ista portio,
 quæ superstiti conjugi ex prædefuncti bonis
 debetur, testamento auferri vel minui possit?
 Antequam ad hanc quæstionem respondeo, pro
 illustranda materia non parum faciet, si ca-
 sum aliquem in medium proferam, qui circa
 hanc quæstionem mihi obvenit. Beatus quip-
 pe Consul Hillius, Affinis quondam meus, Cösl-
 ni testamentum condens, conjugem suam ita
 heredem scripserat: Die erste/ (nemlich meine
 Frau /) soll ihren mit zugebrachten Brautschatz
 a 1000. Fl. nach Lübschen Recht Lib. 2. Tit. 2. Art. 12.
 zuruck nehmen / und obwohl nach eben demsel-
 ben Articul, was noch vom Gutth darüber / sie
 zugleich mit meinen Erben zu theilen befugt
 wäre / so verordne ich doch hiemit / daß solches
 nicht geschehen / sondern meine Aecker / Wiesen/
 Gärten und Capitalia 2c. 2c. ungetheilet bleiben
 und ein legatum perpetuum familiae seyn sollen.
 Ratio

Ratio solcher meiner disposition, (die ich doch niemand zu geben schuldig) ist / daß ich meiner Frauen alle Zinsen von ihren 1000. Fl. Capital und was sie in stehender Ehe erworben / zu eigen lasse / da doch mir solches / wann ich nicht darüber disponiret hätte / denen Rechten nach competiren würde. (2.) Daß durch sie die übrigen von meiner Habseligkeit mittelst dieses testaments ein ziemliches proficiren. Damit aber meine Frau / als eine kränckliche und schwache Person / so viel besser ihrem Stande gemäß leben könne / so soll sie / falls sie nach meinem Tode nicht wieder heyrathet / (sonst alles ihr zugut vermachte an meine Erben verfallen seyn soll) mein am Marckte stehendes Haus / so lang sie lebet / ohne einige Heure bewohnen / auch darbey von 800. Rthlr. Capital die Zinsen jährlich ad dies vitæ ipsius eigenthümlich und also ohne einige Berechnung von meinen reitbahrsien Gütern / und überdem die beyden Gärten vor dem Mühlen-Thor auf ihre Lebens-Zeit ohne einige Heuren zu genießen haben. Nach ihrem Tode aber sollen die Heuren von vorbesagtem Hause und Garten nebst denen Zinsen von den 800. Rthlr. von Zeit ihres Absterbens meinen vorgemeldten Erben Lassenischer Linie zu gut berechnet werden. Worbey ich wegen des meiner Frauen sub conditione, dafern nemlich dieselbe nicht wieder heyrathet / vermachten / Krafft dieses in favorem ipsius quartam Falcidiam sive Trebellianicam prohibire / also / daß

sie nicht das geringste meinen Erben von solcher Vermächtniß heraus geben solle.

§. X.

*Affirma-
tur prædicta
quæstio à
nonnullis,
& produ-
cuntur Dn.
Mevii ra-
tiones.*

Pro tuenda hac dispositione testamen-
taria, affirmavit præcedentem quæstionem
frater testatoris Petr. Hillius, Medic. Doct.
ex Mev. P. 2. Tit. 1. Art. 8. & 10. cujus opinio
est, quod jure Lubecensi non necesse habeat
conjug Portionem statutariam ab intestato
debitam integram in testamento conjugi super-
stiti relinquere, sed unicuique liberum circa
istam competere disponendi jus: Idque
potissimum probat Dn. Mevius *ad d. Art. 8.*
(1.) per *Artic. 10. Libri 2. Tit. 1.* cujus verba:
So mag die Frau von ihren Gütern ihrem an-
dern Mann / oder wem sie will / legata verord-
nen / also mag auch der Mann vor sich ein beson-
der Testament machen / und seiner Ehe-Frauen/
was er ihr gönnet / geben und legiren (2.) quod
ab intestato saltem Jus Lubec. deferat lucrum su-
perstiti conjugi, non vero in casu testati; à casu
autem intestati ad casum testati non valeat argu-
mentum *ibid. n. 78. & 79.* (3.) Quia Jus Lu-
bec. in *Artic. 7. Lib. 2. Tit. 1.* à testatoris dispositio-
ne duntaxat eximit æs alienum & solutionem
legatorum ad pias causas, cætera autem juxta
tenorem testamenti sint præstanda. Si ergo &
Portio Statutaria ab intestato debita esset præci-
pienda, tunc insufficientis foret statutum. *Ibidem
num. 72.* (4.) quod (a) longè favorabilius quo-
que sit, imò æquius decernere statutum, quo
libera

libera testandi facultas relinquatur, quam quo
auffertur, aut restringitur. Item (b) quo ab in-
vito beneficium non extorquetur, quam præcisè
ex bonis sudore mariti quæsitis aliquid adimitur,
& contra voluntatem alii datur; Item (c.) quo
non impia conditio lucro honorandi conjugem
fortè immorigeram & immerentem, quam sine
discrimine ex bonis contra placitum ejus lucrari
superflitem, sive probus, sive improbus fuerit.
Item (d.) quo gratitudinis incitamentum relin-
quitur erga eum, ex cujus facultatibus commo-
dum capit, quam aliquid tribuitur cum alterius
incommodo *ibid. n. 80.*

§. XI.

Affirmativam etiam hanc sententiam pro-
pugnavit Dn. Joachimus Wilhelmus Löper / Star-
gard. Pom. J. U. D. & Advocatus Dicasterii, quod
Starg. est, Ordinarius in Dissertatione sua Inau-
gurali, Francofurti habita Mense Majo Anno 1715.
De Jure Nocendi aliis cap. IV. §. 8. Ubi de J. Lubec.
relictionem dimidii bonorum communium vo-
luntatis, non necessitatis esse docet, ut illa Testa-
mento etiam planè tolli possit. *Mev. ad J. Lubec.*
P. 2. Tit. 1. Art. 8. Juxta hanc opinionem quoque
pro testamento Hilliano in Dicasterio Regio Star-
gardiensis contra viduam beati Hillii pronuncia-
tum fuit die 10. Jul. anno 1714.

*Præjudi-
cium pro
affirmativa
sententia.*

§. XII.

Vidua tamen beati Dn. Consulis Hillii,
Portionem Statutariam urgens, hætenus con-
stanter inhæsit Responso Ampliss. Facultatis Juri-
dicæ

*Negatur
præcisus
questio &
sunt responso*

*Facultatis
Hallensis
tum senten-
tia Altorffii
concepta
tum Atte-
stato Ma-
gistratus
Cöslinensis
confirma-
tur.*

dicæ Hallensis Año 1711. ni fallor impetrato, id quod apud Acta in prædicto Dicafterio Regio jacet; Etiam Altorffii pro vidua pronunciatum Año 1715. d. 15. Febr., accessit Attestatum Magistratus Cöslinensis de observantia *Artic. 12. Part. 2. Tit. 2. Jur. Lubec. d. 27. Aug. Anno 1714.* Cujus declaratio petita ita se se habet: *Auff Anhalten seel. Herrn Bürgermeister und Syndici Barthol. Hissen/ Fr. Wittben / wird hiemit Pflichtmässig attestiret / dasß hier niemahlen der Casus extiret, dasß einem Conjugi superstiti die ihm vermöge hier üblichen Lübschen Rechts gebührende Portio Statutaria per Testamentum genommen worden/ weil selbige nach hiesiger observantz einem überlebenden Ehegatten so wohl in casu Testati als in testati ungefränckt muß gelassen werden. Welchergestaltt wir auch unser hiebevor ertheiltes Attestatum vom 27. Aug. a. prat. hiemit ex abundantanti declariret haben wollen. Uhrsündlich unter unser Stadt Inseigel und der gewöbhl. Subscription. Gegeben zu Cöslin/den 7. Maij. 1615. Bürgermeister und Racht hieselbst.*

§. XIII.

*Negativa
sententia in
casu præ-
senti, ubi
matrimoni-
um improle,
in foro Cö-
slinensi, eti-
am nos in-
haremus.*

Negativæ sententiæ, quod in casu præsentis, ubi matrimonium improle, Portio Statutaria, in testamento nec minui, nec tolli possit in foro Cöslinensi, etiam nos inharemus. Siquidem (1.) secundum J. Commune quoties specialiter lege alicui aliquid assignatur, toties istud nullius testamento minui aut tolli potest *Nov. 22. C. 33. ibi: licet decies millies contrarium vellet moriens.* Qvod

Quod enim debitum lege radicatum est; illud dicitur necessarium Hopp. ad § 14. *f. de Legar. verb. quod debet* inde per hominem auferri nequit l. 22. § 1. *ff. de Adopt.* In jure etiam quæsito alteri præjudicare non licet l. 2. §. 10. & 16. *ff. in loc. publ.* Evidens illud reddit legitima liberis lege debita, quam Pater testamento adimere non potest l. 30. *C. De Inoffic. testam. Auth. Presbyteros & Auth. si qua mulier C. De sacrosanct. Eccles.* imò nec ullum gravamen Legitimæ adicere licet l. 32. *C. eod. Brunnem. ad l. 4. ff. eod. tit. n. 3. Mantz. De Testam. Tit. 11. Qu. 44. n. 19.* Etiam Testamento effici nequit, quo minus Parentibus ex bonis liberorum Legitima obveniat *Novell. 115. cap. 4.* Confirmat idem quarta pars, quæ filio impuberi arrogato ex Constitutione Divi Pii tributa, quam Pater arrogans Testamento ipsi auferre nequit l. 22. *pr. ff. De Adopt. junct. l. 8. §. 15. ff. De Inoffic. Testam. ibi:* quartam ei, quasi æs alienum, concedendam. Plurima ejusmodi exempla passim leguntur in jure. Cum ergo certa portio conjugii superstiti, ubi matrimonium est sine prole, ex bonis defuncti speciali statuto est assignata, J. Lubec. *Lib. 2. Tit. 2. Art. 12.* Sponte ex prædictis fluit; marito non esse integrum, Testamento istam diminuerè. Nullo enim Juris Lubecensis textu illud expressè est immutatum, inde secundum Jus Commune in isto casu pronuntiandum, quod enim in statutis non est expressum, istud manet sub dispositione Juris Civilis Schurff. *Cent. 1. Consil. 15.* Hartmann. *Pistor. Lib. 1. Quæst. 32. n. 8.*

C

Carpz.

Carpzov. *P. I. Dec. 63. n. 16.* Etiam in ambiguis & obscuris Statuta accipiunt interpretationem, à Jure Romano. Gødden. *Consil. 19. n. 11.* Coler. *in Praefat. Tract. De Proc. Execut.* quia statuentes, quantum per rationes suæ civitatis fieri potuit, quam maximè illæsam Juris Communis auctoritatem servare voluisse censendi sunt. Dn. Stryk, *in Not. ad Praef. Lauterb. Comp. ff. verb. declarantur.*

§. XIV.

Ratio se-
cunda Opi-
nionis ne-
gativa.

Accedit (2) quod jus Lubec. simpliciter & indistinctè semissem bonorum conjugii superstiti tribuat, non tantum in loco, ubi de Success. ab Intest. agitur *Lib. 2. Tit. 2. Art. 2. & 12.* sed etiam ubi agitur de Dote *Lib. 1. Tit. 5. Art. 5.* ubi agitur de Testamento *Lib. 2. Tit. 1. Art. 8.* sicque dimidia pars bonorum superstiti uxori competit, non duntaxat ubi intestatus moritur maritus, sed etiam ubi testatus decedit. Nam *d. Artic. 8.* expressè agit de mariti testamento, & disertè disponit, semissem uxori deberi, excepto casu, ubi maritus liberos relinquit & uxori aliquid pralegat; multo ergo fortius semis debetur uxori, nec per Testamentum eripi potest, ubi maritus sine prole decessit, cujus causa tunc favorabilior, odiosa enim nunquam extendenda. *Cap. 15. X. De R. J. in 6. l. 19. ff. De Lib. & Posthum. c. 6. Distinct. 22.* & quando Statutum recedit à Jure Communi, istud est stricti juris & nequaquam admittit interpretationem extensivam, potius ita explicandum, ut quam minimum lædat Jus Commune. *Carpzov. P. 3. Dec. 295. n. 21. & Lib. 2.*

Resp.

Resp. 73. n. 18. Albericus de Rosate *De Statut. Lib.*
1. *quest. 9. n. 44. seqq.* Præterea exceptio firmat
regulam in contrarium l. 12. §. 43. ff. *De Instrucl.*
vel Instrum. legat. l. 18. ff. de Testib.; si statuentes
voluissent, semissem conjugii debitam Testamento
adimi aut minui posse, ubi matrimonium est sine
prole, istud utique nominatim expressissent,
cum ergo istud non definiatur expresse, nec vo-
luisse existimandi sunt. Modestin. *Pistor. 2. Consili.*
21. n. 52. *Goedd. 4. Conf. Marburg. 37. n. 123. & Consil.*
41. n. 7. Omissum enim habetur pro omisso l. 22.
pr. ff. solut. matrimon. l. 10. ff. De Liber. & Posthum. impri-
mis ubi expressa provisio requiritur *Schrader. 2.*
Consil. 23. n. 93. licet enim jus interpretandi habea-
mus, supplendi tamen facultate sine legis auto-
ritate sumus destituti *Wesenb. 1. Consil. 15. n. 42.*
per l. 31. C. De Transact. Regeri quidem posset,
quod allegatus *Artic. 8. Lib. 2. Tit. 1. §. Lub.* agat
saltem de casu, ubi liberi extant, sicque dis-
ponat, filialem uxori competere portionem. a
modo ipsi aliquid prælegaverit maritus, inde au-
tem nequaquam inferri posse, quod maritus etiam
non possit filialem aut aliam certam portionem
uxori superstiti in testamento dare, quando non
extant liberi, sicque præcisè semissem uxori re-
linquere debeat, siquidem unius positio non est
alterius exclusio: Ast ista posterior regula de-
mum obtinet, quando illud, quod ponitur, Jure
Communi determinatur, sicque eadem ratio mili-
tat in aliis. *Schrader. De feud. P. 2. Cap. 9. in prin-*
cip. sect. 2. n. 68. Rauchbar P. 1. quest. Jur. Civ. &

Saxon. quest. 48. num. 20. Ast contra positio unus, est alterius exclusio, quando aliquid ponitur, tanquam speciale, sicq; Jure singulari determinatur, inde enim rectè colligitur, regulam esse in contrarium *l. 18. §. 11. ff. De instrum. legat. l. 14. ff. De L. L. Cardinal. Tusch. Pract. Concl. Tom. 4. lit. J. Conclus. 71. Mar. Antonin. Variar. Resol. lib. 1. Resolut. 1. n. 10.*

§. XV.

*Ratio
tertia opi-
nionis nega-
tiva*

Magis (3.) prædicta corroborat Communio bonorum J. Lubecensi inducta, vi cujus omnia bona inter Conjuges jam constante matrimonio ita communicantur, ut singulorum propria sint pro partibus indivisis, sicque bonorum eorum socii atque adeo condomini & compossessores sint *l. 1. §. 1. & 2. ff. Pro socio, l. 5. ff. De stipulat. servorum*, inde superstes non tam defuncti conjugis bona acquirunt, quam propria bona retinet, & reliqua restituit successoribus defuncti conjugis, seu ut statutum Lubecense loquitur, bona defuncti cum successoribus mariti dividit *l. 2. Tit. 2. Art. 12.* Quare illa, quæ autoritate statuti & vi communionis bonorum retinet uxor, non de hereditate defuncti, sed de patrimonio ipsius esse dicuntur, adeoque maritus uxori in vita in Testamento ista auferre non potest, de rebus enim alienis nulla est dispositio arg. *l. 120. ff. De F. S. nisi expressis verbis statuti*, in certis casibus, marito indulgeatur, Portionem statutariam per Testamentum diminuere, Schneidew. *ad F. 110. De Hæredis. quæ ab intest. defert. Rubr. De Success. Conjug. n. 18.* Prout etiam uxor marito non

non potest per testamentum semissem eripere, ut
pote quæ Jure Lubec. regulariter testamentum
condere, sicque etiam per istud aliquid auferre
nequit; *Lib. 2. Tit. 1. Art. 10.* Ita nec marito ul-
tra casus in statuto expressos illud indulgendum
l. 1. §. 101. tit. ff. Quod quisque juris. Quæ omnia
fufius deduxerunt Dn. Ludewig in *Disput. Inaug.*
De Different. Jur. Rom. & German. in Success. Con-
jug. pag. 51. lit. K. K. & pag. 56. lit. U. Domin,
Stryck in Disp. de Jure Mariti in bona uxoris cap. 1.
& cap. 4. n. 24. Idem in Disp. de Differ. Jur. Lub. &
& Civil. cap. 8. n. 51. seqq. Dn. Cothmann Vol. 2.
Resp. 74. Dn. Klein Disp. de Testatore cauto cap. 3.
n. 84. seqq.

§. XVI.

Illustrat (4.) hanc opinionem nostram Jus
Saxonicum, in quo expressè decisum legitur,
quod conjux non possit per testamentum conjugi
superstiti Portionem statutariam adimere: *Part. 3.*
Const. 7. ibiq. Carpzov. Def. 1. & 8. Indubitatum au-
tè est, in dubio Jus Lubecense proximam intere-
pretationem petere ex Jure Saxónico, quia quo-
ad maximam partem inde desumptum, & eo de-
mum deficiente ex Jure Communi, docente ipso
Mevio in *quest. prælimin. 1. ad J. Lubec. n. 55. add.*
Cothman. Vol. 1. Consil. 40. n. 51. Cum ergo hoc
negotium valde controversum, quando matrimo-
nium est sine prole, num Jure Lubecensi per-
missum sit marito, uxoris portionem statutariam
in testamento diminuere, præferenda erit

C 3

opinio

Ratio
quarta opi-
nionis ne-
gatiue

opiniò nostra negativa juxta Jus Saxonicum & Commune.

§. XVII.

*Dn. Mevii
Rationes
referantur*

Huic tamen valde reclamatur Dn. Mevius in Comment. ad Jus Lubec *Lib. 2. Tit. 1. Art. 8. n. 72. seqq.* Cujus potiores rationes supra §. 10. productas paucis perlustrabimus. Quod ergo concernit *primum* supra adductum argumentum, desumptum ex *Art. 10. Lib. 2. Tit. 1.* in quo omnium apertissimè hanc controversiam decidi ipsi videtur *n. 75. ad Art. 8.* parum istud stringere credimus, cum expressis verbis in *Art. 10.* agatur de Testamento reciproco, ubi uxor ex permissione prioris mariti testatur, & maritus reciprocè in testamento de suis bonis disponit, sicque separatim in eadem scriptura testamentum mutuuum conjuges condunt, quo casu expedita res est, quod possint, si velint, se invicem Portione Statutarià privare, sicque minimum relinquere Carpzov. *P. 3. C. 7. Def. 14. n. 6. Berlich. P. 3. Concl. 9. n. 33.* nam ita ambo, consentiunt *l. 29. C. de Pact. vid. supra §. 6. n. 2.* quamvis tamen istud *minus* in mutuo conjugum Testamento non facillè timendum, cum ex mutuo amore conjugum optimè sibi cupientium illud regulariter promanare soleat, sicque potius Portione legali majus, quam minus sibi invicem relinquent: Aliter exponit istud Dn. Stryk. in *Diss. De Different. Jur. Lubec. & Civ. Cap. 8. n. 53.*

§. XVIII.

Secundum argumentum in §. 10. productum fortius quidem priori videtur, quia causa testati

testati impedit causam intestati §. 7. *f. de Heredis. quæ ab intestato defert. l. 7. pr. ff. unde liberi*, & provisio hominis facit cessare provisionem legis, *l. fin. C. de Pact. convent.* adeoq; Portio statutaria solummodo locum invenire poterit, quando conjux defunctus ab Intestato deceffit: Verum ista procedunt in rebus, quæ admittunt causam testati, prout in simili casu respondet ipse Dn. Mev. *ad J. Lubec. P. 2, Tit. 1. Art. 2. n. 172*; portio autem statuto debita dispositioni testatoris non est obnoxia. Nam quod lucrum ex lege datum, privatus auferre nullo modo potest, licet decies millies contrarium moriens vellet: loquente *Novello 22. C. 33.* Provisio ergo hominis facit cessare provisionem legis, quando sermo est de provisione legis, quæ in subsidium facta, ubi enim præcaverunt homines, non indigent cautione legali *l. 3. C. de Testam. tutel. l. fin. C. de Pact. Convent.* Aliud obtinet, ubi lex simpliciter aliquid disponit, ita nemo testamentum sine hæredis institutione condere, nec quisquam facere potest, quo minus leges in suo Testamento locum habeant *l. 55. de Legat. 1.* Præterea nil facit, quando Dn. Mevius *d. n. 78. seq.* adhuc urget, quod de hac portione tantum agatur in Jure Lubecensi sub Rubrica: De Successionibus ab Intestato, & ex eo infert, quod saltem sit lucrum, quod ab Intestato tribuitur, sicque sine lege ad casum testati istud extendi non possit. Nam prout supra §. 14. contrarium jam probatum, quod etiam alibi, quam sub Rubrica, *de Success. ab Intest.* de hac portione

one in Jure Lubecensi agatur, ita posito eo, frustra tamen prior illatio facta, siquidem Legitima qua liberis debetur, est portio speciali lege ab Intestato debita l. 31. C. de Inoffic. Testam. quis autem inferret, quod ergo in Testamento liberè de ista portione disponi, & pro arbitrio diminui queat, licet enim minus relictum esset in Testamento, ad supplementum tamen agi posset l. 30. C. de Inoffic. Testam. Inde & hæc Portio statutaria tam in causa testati quam intestati tanquam æs alienum debetur arg. l. 8. §. 15. ff. de Inoffic. Testam. Andr. Schæffer. P. 3. quest. 49. n. 82. quod ante omnia ex bonis defuncti est, deducendum, etiam factò testamento l. 39. §. 1. ff. De V. S. l. 72. pr. ff. de Jure Dor.

§. XIX.

Tertium argumentum ex Artic. 7. Lib. 26 Tit. 1. petitum exigui ponderis est, & litem duntaxat de verbis involvit, licet enim à testatoris dispositione ibidem nihil eximatur, quam æs alienum, portio tamen statutaria inde non excludenda, sed sub voce *Schuld* omninò intelligenda est. Æque enim verum debitum esse, quod lex imponit, quam quod quis ipse contrahit, nemo infitiri potest; propterea talis Portio statutaria modo æs alienum l. 8. §. 15. ff. De Inoffic. Testam. Andr. Schæffer. P. 3. Quest. 49. n. 82. Bald. in Auth. Præterea n. 7. C. Unde vir & uxor. modo debitum necessarium Hopp. ad §. 14. J. de Legat. verb. quod debet. modo legis debitum à DD. appellatur Modest. Pistor. Part. 1. Quest. 3. n. 11. quod ergo

ergo omnino cum cæteris debitis persolvendum; quamvis tamen quoad illud uxor in concursu non eodem, prout in dote, prælationis privilegio gaudeat, sed demum audiatur, quando omnibus aliis creditoribus satis factum est. *Coler. Parte 1. Dec. 62. n. 11. Modestini. Pistor. Part. 1. qu. 1. n. 2. fufius de eo Dn. Stryk in Disp. de Differ. J. Lubeca & Civ. cap. 8. n. 56. seq. Nec juvat Dn. Mevium, quando porro ibid. n. 73. tradit, in aliis J. Lubec. textibus æs alienum ab ista portione secerni Lib. 1. Tit. 2. Artic. 26. & 28. Nam in variis juris istius textibus æs alienum in specie pro debito ab ipso defuncto contracto accipi, sicque opponi Portioni statutariæ facile largimur. Non enim infrequens, debitum voluntarium opponi necessario, sufficiat nobis, portionem legalem, verum debitum esse & in jure ita nominari l. 3. §. 15. ff. de Inoffic. Testam. unde portionem statutariam, instar aliorum debitorum, ante legata in Testamento relicta ab hærede esse viduæ præstandam, eleganter deduxit Dn. Carpzov. P. 1. Dec. 61. per 101. licet in concursu Creditorum ejusmodi debitum inter reliqua debita duntaxat, prout, antea demonstratum, ultimo loco collocetur. Argumentari ergo ab illis articulis J. Lubecensis, in quibus debitum in specie accipitur, & opponitur portioni statutariæ, ad huncce Artic. 7. Lib. 2. Tit. 1. in quo vox *Schuld* simpliciter & in genere ponitur, inane negotium est, nec latere potest, hocce debitum legale passim in articulis Juris hujus portionem debitam nominari. Con-*

D

ferre-

feratur Jus Lubec. *Lib. 2. Tit. 1. Art. 3. ibi: Ord-*
net jemand ein Testament und giebet seiner Frau-
en ihr NB. bescheiden Theil: Item in Lib. 2. Tit. 1.
Artic. 6. appellatur bescheiden Gut / ubi ipse
Dn. Mev: ibid. n. 50. monet, intelligi portionem
lege debitam.

§. XX.

Quod porro *quarto loco* supra in §. 10. pro-
ponitur ex Mevio ad *Artic. 8. n. 80.*, varia involvit
capita, inde Resp. ad (a) quod omnino favora-
bilis & æquius sit statuere libertatem testandi,
quàm ut ista auferatur, aut restringatur, quando
versamur circa casum, in quo Jure Communi liber-
tas testandi conceditur; secus autem, quando occu-
rit casus, in quo ipsum Jus Civile jam restringit li-
bertatem testandi, decisionem enim nostram &
interpretationem in dubio semper ita faciendam,
ut statutum quam proxime accedat Juri Com-
muni, unanimis fert D. D. sententia Carpozov.
Lib. 2. Respons. 41. n. 5. & Respons. 73. n. 13. idem
Part. 3. Decis. 295. n. 21. Alberic. de Refate de Sta-
tutis Lib. 1. quæst. 9. n. 44. seq. Hic jam adest ca-
sus, ubi ex singulari jure alicui aliquid debetur,
in quo disertè Jus Commune adimit liberam te-
standi potestatem, per expressam *Nov. 22. Cap. 33.*
ibi: licet decies millies moriens contrarium vellet, ade-
oque minus favorabile & contra omnem æqui-
tatem, & regulas bene interpretandi foret, ta-
le quid statuere, quo elusorium redditur sta-
tutum, & quod una manu datum, altera vicis-
sim auferri posset. Conf. Dn. Stryk. in *Tract.*

de

ignis, non dubitamus, autoritate legis conjugem Portione statutaria privari posse, ut si necem conjugis sit molitus, utpote insidias vitæ vel veneno vel alio modo struxerit, aut conjugem malignosè deseruerit *l. 3. ff. De His qua ut indign. Novell. 22. c. 15. §. 2. Nov. 117. c. 8. §. 5* aut adulterium commiserit *d. Nov. 117. C. 8. §. 4. cap. 4. X. de Donat. inter V. & U.* Ejusmodi causas plures jam eleganter satis exposuit Dn. Stryk. *Tr. De Success. ab Intest. Diff. 12. Cap. 1. & 4.* Non enim meretur amoris præmium, quæ amorem profus non servavit, etiam dissoluto matrimonio, Portionem statutariam cessare, res expedita est, *Novell. 117. Cap. 8. Brunnem. ad J. Eccles. L. 2. Cap. 17. §. 35. & DD passim. Resp. ad (d.)* Quod gratitudinis incitamentum solummodo respici possit in dispositione bonorum, quæ à nudo arbitrio testatoris dependent, non autem attendatur, ubi potestas testandi à Lege restricta, quod satis elucescit in bonis hæreditariis, quorum dispositio testamentaria, fatente ipso Mevio *ad Jus Lubec. Lib. 2. Tit. 1. Art. 2. n. 165. seqq.* similiter Jure Lubecensi restricta, inde gratis & ingratis, ac toties immerentibus cognatis relinquenda.

§. XXI.

Ex dictis patet Dn. Mevii cujus veneratio alioquin nobis semper magna, rationes tamen istius circa *Artic. 8. Lib. 2. Tit. 1.* productas ad mentem ipsius in hæcce controversiâ amplectendam, nos commovere non potuisse; minus autem istud

istud dubium, quod primo loco *ibidem* n. 79. ex
Artic. 3. & 6. Lib. 2. Tit. 1. collectum est, tanti va-
 loris esse potuit, cum isti duo Articuli loquan-
 tur disertè de casu, ubi matrimonium est cum
 prole, de quo vero hic sermo non est. Inde re-
 stat adhuc, ut paucis ponderemus rationes ab ipso
 testatore adscriptas & in §. 9. supra allegatas,
 quas omnes autem ad portionem legalem uxori
 subtrahendam prorsus non sufficientes credi-
 mus. Siquidem privato integrum non est, istud,
 quod ex speciali legis provisione uxori compe-
 tit, ullo modo adimere, immutare, vel aliud
 substituere, per express. l. 55. ff. *De Legat. 1. No-*
vel. 22. Cap. 33. ibi: licet decies millies moriens con-
trarium vellet. Carpzov. P. 3. Conf. 7. Def. 1. Ber-
lich. P. 3. Conclus. 9. n. 3. Præterea sufficit, dotem
 promissam reapse esse illatam, fatente ipso testa-
 tore, *vid. supr. §. 9. ibi: Die erste (nemlich sei-*
ne Frau) soll ihren NB. mir zugebrachten Braut-
schatz à 1000. fl. &c. zurück nehmen: Usuras do-
tis quidem Dn Hillius uxori suæ reliquit, acqvi-
tere autem parum aut nihil potuit, cum testan-
te testamento, in verb: Damit aber meine Frau/
als eine kränckliche und schwache Person/ continuo
ferme morbo laboraverit, quicquid vero ex usuris
ac forsitam aliunde quæsitis percepit, in vestes statui
dignitatis conformes, in medicamenta, de quibus
omnib, defunctus maritus ipsi propterea prospicere
nonuit, testantib, actis, cum tamen onera mariti sint
l. 22. §. 8. ff. solut. matrim. Can. 11. Distinct. 3 L. 13. C.
de negot. gest. impendere debuit; adeoque maritus

Rationes
testatoris in
§. 9. addu-
cte ponde-
rantur.

ista in Legitimam uxori debitam nullo juris colore imputare potuit.

§. XXII.

Num prælegatum in testamento Militiano vidua relictum corrumpat, si pro ista in iudicio superioris pronuncietur?

Si purè ali- quid lege- tur à mari- to uxori, num istud imputan- dum sit in Portionem Statuta- riam, num præter istud integra Portio de- beatur.

Rationes Affirman- tium-

Residuum adhuc est prælegatum in Testamento Dn. Hillii, cujus verba supra §. 9. adducta, de quo posset moveri quæstio, numne istud lega- tum corrumpat, si contra testamentum, vidua dimi- diam partem bonorum defuncti mariti per senten- tiam superioris Judicis obtinuerit. Nos de eo non dubitamus, quia tenor Testamenti docet, ea intentione hoc legatum esse relictum, ut abstine- ret uxor à Portione statutaria; cum ergo ab ista no- lit abstinere, ultra competentem Portionem statu- tariam prælegatum tale prætereundum nequit *r. r. C. de His que sub mod. l. 17. §. 2. ff. de Manumiss. Testam.* Hæc occasione ventilanda adhuc alia quæstio. Si conjugii purè aliquid in Testamento legetur, num præter istud integram portionem statutariam jure prætereundum possit? Affirmant hoc Nic. Böer *Dec. 244 n. 6. Daniel Müller, semestr. lib. 3. c. 25. n. 3. seqq.* Bald. *in Avib. Prat. C. U. V. & uxor n. 7.* quia legatum à marito relictum foret inutile, si in portionem statutariam imputandum, cum tamen continere debeat lucrum §. 1. & 14. *J. de Legat. l. 80. ff. de Legat. 2.* inde quando creditor aliquid à debitore le- gat, utrumque rectè petit *l. 85. ff. de Legat. 2. l. 12. ff. Ad Leg. Falcid. l. 6. C. de Hæred. act.* quando cohæ- redi aliquid legatur, præter portionem hæreditari- am istud legatum accipit, *l. 1. C. si cers. per.* quan- do uxori aliquid in Testamento mariti relinqui- tur, eo non obstante totam tamen repetere potest dotem

dotem l. un. §. 3. C. de Rei ux. act. Compensatio enim in dubio non præsumitur l. 85. ff. De Legat. 2. l. 6. C. De Heredit. act. l. 7. C. de Bon. Auth. Jud. possid. imprimis ubi & hocce debitum statutarium videatur voluntarium esse, eo enim ipso, quo conjuges initio consentiunt in matrimonium, etiam in portionem conjugibus debitam consentiunt, quoties autem ex causa voluntaria aliquid debetur, legatum portionem debitam non tollit l. 6. C. de Heredit. act.

§. XXIII.

Prædictis non obstantibus verior tamen est sententia negativa, in Praxi recepta, testantibus Brunnem. Cent. 4. Dec. 17. Carpzov. P. 3. C. 20. Def. 29. add. Berlich. P. 2. Dec. 223. Berger. in Diss. De Legitima mariti th. ult. Hartman. Pistor. observ. 105. Aliique plena manu allegati à Carpzov. d. l. n. 6. quia Portio statutaria est debitum necessarium, utpote quod ex dispositione legis, seu statuti descendit, prout voluntarium dicitur, quod ex contractu vel dispositione hominis originem traxit. l. 16. C. de Legat. Carpzov. P. 3. C. 13. Def. 29. n. 5. & 6. Hopp. ad §. 14. Instit. de Legat. quoties ergo ex causa voluntaria aliquid debetur, legatum non tollit istud debitum, huc spectant ea quæ in §. præced. adducta; ast ubi aliquid debetur ex causa necessaria, toties omnino legatum tollit istud debitum l. 22. §. 3. ff. solut. matrim. l. 3. §. 15. ff. De Bon. libert. Auth. præterea in fine C. Unde Vir & Uxor, ibi: imputabitur legatum in talem portionem, quia animo Compensandi relictum legatum præsumitur.

Rationes
Negativum.

tur, nemo enim in necessitatibus liberalis existit
l. 18. in fin. ff. De Adim. Legat. Est autem maritus
hoc in casu debitor necessarius, cum statuto con-
stringatur ad istud uxori relinquendum, unde &
Testamento istud minuere aut tollere nequit *l. 55.*
De Legat. 1. Nov. 22. Cap. 31. Adaugere autem
Portionem statutariam in favorem uxoris potest,
quo casu cautus sit maritus, *ne simpliciter* uxori suæ
aliquid legat, sed ut Portionis statutariæ speci-
ficam faciat mentionem v. g. *Meiner Frauen*
will ich / außer der ihr nach hiesigem Stadt-Recht
gebührenden Erb-Portion, von meinem wollge-
wonnen gut 3000. Rthlr. vermacht haben: Si
ita disertis verbis legatum conjugii superstiti ul-
tra Portionem statutariam sit relictum, vel etiam
aliunde satis de contrario testatoris mente appa-
reat, tunc utrumque rectè petitur. *Carpzov.*
Part. 3. C. 20. Def. 30. Dn. Klein in Disput. de Testat.
cauto cap. 3. n. 96. Etiam præsumptiones ejusmodi
varias exponit *Menochius Lib. 4. Præsumt. 109.*
n. 5. seqq. & Præsumt. 110. n. 8. seqq.

§. XXIV.

Rationes
Affirmanti-
um refu-
tantur.

Ita parum obstant, quæ præced. §. 22. in con-
trarium adducta, nam procedunt illa, quia ex-
causa voluntaria debentur, inde si & certa
portio ex pactis dotalibus viduæ debetur,
tunc legatum à marito relictum & portio pacto
constituta rectè petitur. *Carpzov. P. 3. Const. 20.*
Def. 5. Dn. Berger. d. Disput. de Legitima mariti th. 11.
Minus autem rectè in fine præcedentis §. 22.
etiam portio statutaria ad voluntarium refertur de-

debitum, siquidem istud militat contra definitionem debiti voluntarii supra jam allegatam, & matrimonium libera voluntate contractum est duntaxat causa remota, ob quod portio statutaria concessa. Causa enim proxima & immediata, quæ omninò attendenda l. penult. ff. de Condict. ob turp. caus. l. 55. in fin. princ. ff. de Legat. 3. est solummodo statutum, ex quo hocce debitum descendit, quodque maritum necessarium facit debitorem, ut sub nullo colore istud regulariter diminuere possit *Novell. 22. Cap. 33.*

§. XXV.

De Coniuge superstite nobili nonnulla adhuc monere restant. Huic itidem in Constitutione Provinciali certam esse assignatam portionem, supra ex §. 8. videre licet, nec illam per Testamentum minui aut tolli posse, quia ex speciali legis provisione competit, omnino asserendum per *Novell. 22. Cap. 33. Dn. Kohl. ad Constitut. March. qu. 7. n. 29.* Quæritur autem, si vidua Nobilis petierit dotalitium, istudque constitutum, numne insuper Portionem statutariam petere liceat. Resp. Negando, tum in foro Saxonico, *Carpzov. P. 3. C. 37. D. 4. tum in Pomerania Orientali nostra.* Confer: *Die Hinter-Pommerische Lehns-Constitution Tit. 17. §. 3. ibi: Alle Leibgedinge-Verschreibungen / so ein mehres und anders in sich haben / als nach den Land-Privilegien, Constitutionen und Gebräuchen zulässig ist / sind in den passibus, welche wieder istgedachte Satzungen und Gebräuche*

Num portio statutaria Coniugi nobili competens in testamento possit adimi, aut minui.

Quando vidua nobilis petit dotalitium. num sibi prejudicet in portione statutaria?

E

Ge

che anlauffen / ungültig / und demnach so weit zu cassiren : Darumb dann auch solche Pacta nicht bestehen können / wenn eine Frau ihr beydes / ein Leibgeding und die Wiedererstattung ihres eingebrachten / sambt der Verbesserung zugleich verschreiben lässet. *Tum alibi ubi dotalium in usu est Mev. ad Jus Lubec. lib. 2. Tit. 2. Art. 12. n. 393. Cothmann. Vol. 1. Conf. 50. n. 65. Stryk in Disp. de Jure Vidua Nob. March. cap. 2. num. 8. Electio tamen petendi Dotalitium vel Portionem statutariam singulari favore viduis competit. Carpzov. d. l. Def. 6. n. 9. Dn. Stryk d. l. Mev. d. l. Coler. P. 1. Decis. 60. n. 4. Etiam in Pomerania Orientali nostra prout patet ex Tit. 17. der Hinter-Pommerschen Lehns-Constitution §. 4. cujus verba sunt : Wenn ein Leibgeding verschrieben / kan dennoch nach des Mannes Tode die Wittve wol variiren / und ihren Braut-Schatz cum augmento , wie auch andere illata zurück fodern / und das Leibgeding verlassens Sie muß sich aber desfalls innerhalb 3. Monathen von Zeit des Mannes Absterben beständig erklären. Daserñ sie nun solche Zeit / so continue zu rechnen / hätte vorbey gehen lassen / oder das Dotalitium einmahl erworbet und bezogen / so kan sie hernach davon nicht wieder zurück treten / sondern muß beyñ Leibgeding verbleiben / und haben ihre Erben nach ihrem Tode des Braut-Schatzes / als welcher dadurch hingefallen / nicht zu präzendiren / ungeachtet Pacta in contrarium verhanden seyn möchten : quamvis ista electio*

Etio militet contra regulam Juris Communis, ut-
 pote quæ debitori, non creditori tribuit electio;
 nem l. 10. §. ult. ff. de Jure Dot. l. 34. §. 7. ff. de Jure
 jurando; facta autem semel electione, seu ac-
 ceptato jam Dotalitio, variare amplius non li-
 cet arg. l. 20. ff. de Opt. Legat. l. 9. §. 1. ff. de Tribut.
 act. Köppen P. 2. Decis. 10. n. 24. Berlich P. 2. Concl.
 50. n. 5. Die Hinter-Pommerische Lehns-Constitu-
 tion d. Tit. 17. §. 4. Nisi vidua minorennis sit, aut
 graviter in optione per errorem, vel dolum vel
 aliam causam læsa, tum omninò illam variare,
 aut restitutionem in integrum petere posse, asse-
 runt Müller in Pract. Civ. March. Resolut. 87. n. 31.
 Carpzov. P. 2. C. 44. Def. 5. n. 6., præjudicio id
 firmat Du. Stryk, in Diss. de Jure Vidue Nob. March.
 cap. 2. n. 14. Acceptando itaque dotalitium in Por-
 tione statutaria vidua sibi præjudicat. Mev. ad
 J. Lubec. L. 2. Tit. 2. Artic. 12. n. 393. tum ob natu-
 ram optionis per d. L. L. tum ob qualitatem dota-
 litii, utpote quod omnia uxoris illata cum bonis
 mariti ita confundit, ut vidua nihil de dote &
 de eo, quod istius causa est receptum, percipere
 possit. Mev. ad J. Lub. d. l. n. 393. Carpzov. P. 3.
 C. 37. Def. 4. n. 4. Nisi (1.) in Pactis Dotalibus
 tam Portio statutaria, quam Dotalitium expressè
 assignatum & (2.) hoc consuetudine receptum, ut
 Viduis Nobilibus utrumque debeat, aut (3.)
 maritus istud expressè in Testamento disposuerit.
 Berlich. P. 3. Concl. 50. n. 8. Carpzov. P. 3. C. 37.
 Def. 7. n. 2. seqq. Quamvis vi prædictæ Constitu-
 tionis Feudalis, in Pomerania Orientali ista li-
 E 2 mi-

In quibus
 casibus ut-
 rumq; potest
 posse.

Prædicti
 casus in Po-
 merania

Orientali imitationes non admittantur, prout ex allegatis
cessans istius Constitutionis verbis evidens est. Placitum ergo Principis ibi dat formam atque Pactis & Testamento privatorum derogat, *arg. l. 5. C. de L. L.*

§. XXVI.

Epilogus.

Plura de hac nobilissima materiâ differere, temporis angustia, quâ inclusi, non admittit. Quod si ergo hic non omnia, quæ fortè afferri poterant, in medium adducta, vel parum concinne, minusque aptè ea disposita fuerint, Tuum erit L. B. omnia in meliorem partem interpretari, ac errantes in viam reducere, scias enim nos modestè corrigentem ac meliora docentem promptissimè secuturos. Tibi vero Deus T. O. M. pro singulari gratia studiis nostris hætenus largissimè concessa immortales ex solvimus gratias, & ut ea impostero in Tui Nominis gloriam & Patriæ emolumentum dirigere velis, supplices exoramus.

SOLI DEO GLORIA.

Rostock, Diss., 1715-23

ULB Halle
005 016 037

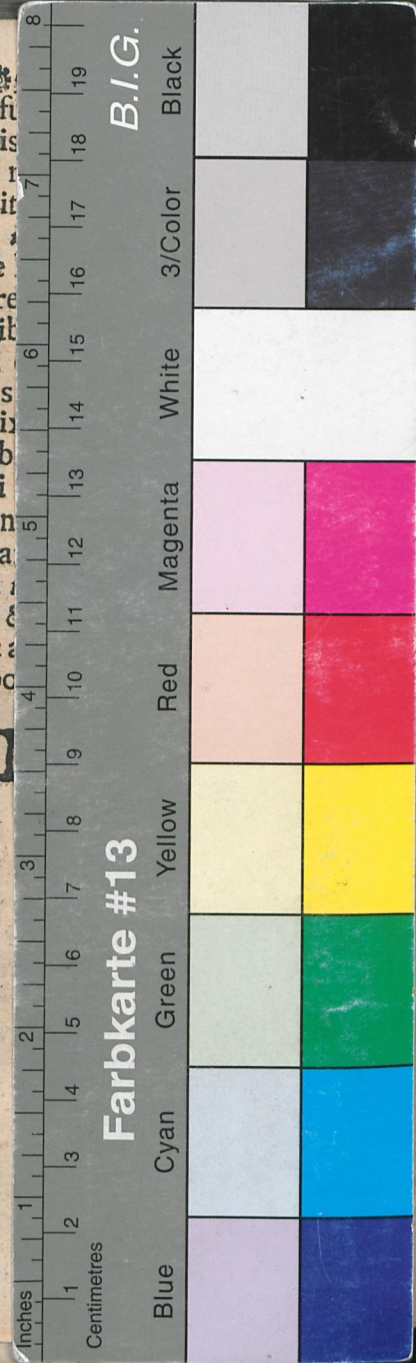
3

TA → OL

nr 1+3 Stück verknüpft

19
E.30. num. 27.

DISSERATIO INAUGURALIS JURIDICA

DE EO

QVOD JURIS EST

CIRCA

PORTIONEM
CONJUGIS STATU-
TARIAM IN POMERA-
NIA ORIENTALI,

QUAM OCCASIONE

TESTAMENTI HILLIANI

DEO ADILIVANTE

PRÆSIDE

P.H.O.S.
DN. MATTHIA SEEM/

CONSULTO, CODICIS PROFESSORE PUBLICO, AMPLIS-
SIME FACULTATIS JURIDICÆ SENIORE ET AD HUNC

ACTUM DECANO

PRO LICENTIA.

Superiores in utroque jure honores consequendi,

Placido Eruditorum Examine submitit

JOACHIMUS LÜTTKE, Cöslin. Pomer.

Anno 1716. die 27. August.

R O S T O C H I I,

Typis JOH. WEPPLINGII, SER. PRINC. & ACAD, Typogr.

